ולימא ליה הקדש עד האידנא ס׳ · לענין עשה עמי ואיני זך ניחא דלא אמר ליה הקדש הכי אע״ג דרבו מני אמר ליה משום דפשיטא דהקדש ניחא ליה שלא ישות עבדו בגופו :

פרות משוה פרוטה · פי׳ בקונטרס דאין הקדש חל על פחות משוה פרוטה והקשה רבינו יונתן דהכא בהזהב (ב״מ דף יה:) חמש פרוטות הן ליתני שש פרוטות הן דאין הקדש חל על פחות משוה פרוטה ואומר ר״י דהכא הייט טעמא שאין בדעתו של מקדיש שיחול על פחות משוה פרוטה : **שברו** ורפואתו לרבו· שכתו הייט שכח קטנה וגדולה דהייט נזק וה״ה לענר וכשת ולא נקט לה משום דאין חידוש שהן לרבו אבל בשכתו קמ״ל דאע״ג דשקיל הרב שכת דידיה לא מיחייב במזונותיו דיכול הרב לומר לעבד עשה עמי ואיני זך והא דפריך בסמוך שכתו פשיטא ה״פ פשיטא דשכתו לרבו אף ע״פ שלא יזונו כיון דיכול הרב לומר לעבד עשה עמי כו׳ ולא הוה לי׳ לר׳ יוחנן למינקט קושא יד עבדו של חבירו אלא הוה ליה למימר בהדיא יכול הרב לומר לעבד כו׳ אם לא כא להשמיעא דבר אחר ומשני דנקט קושא יד עבדו לאשמעינן חידוש שכי דרפואתו לרבו דהייט לענר דסמא חריפא כדמסיק דה״א שיהא לעולמו כמו רפואתו שהיא לעולמו גסכשיסבול לענר כדי להרויח שכר רפואתו יהא לעולמו אבל לענר קטיעת היד פשיטא דלרבו ולהכי לא אני וכן לכשת · ר״ל : **שמע** מינה יכול ש״מ · וא״ת ר׳ יוחנן היכי מוקי פלוגתייהו דרשב״ג ורבנן לגיל דלא אני למימר דפליגי דמר סבר יכול וס״מ אינו יכול כדפריך לעיל ולי כדאסיקנן לעיל דלמר לא מעשה ידיך במזונותיך ובשני בטורת לא אסיק ס׳ א״כ לר״ע אינו יכול וי״ל דאע״ג דבשאר שניס יכול בשני בטורת אינו יכול דבשאר שניס יעמא מרחמים יותר כשיחור

על הפתחים-מבשני בטורת : **רפואתו** דידיה הוא · והא דתנן בפרק המובל(נ״ק פז:) (ה)בעבד כנעני שלו פטור מכולן שמא יש לחלק דאע״ג דבשחבל בו אחר נותן רפואתו לעבד הוא שחבל בעבדו לא מיחייב לי׳ ממי דלי׳ עביד ליה סמא חריפא דפטור מן המותר כדאמרת הכא*):

שאם היה עבד כהן פוסלו מן התרומה · ואם תאמר טפי היה ליה למנקט לפי שאוסרו בשפחה דשייך לף בעבד ישראל וי״ל דלדבריהם קאמר להו דסברי אחרכה הרי מחיהו בגת מורין : **השבתוני** על המזונות · רבנן אהשיבו לו ומה אם ירצה שלא לזונו רשאי דקאמר ר״מ שאם היה עבד כהן פוסלו מן התרומה הוי מוב לו לפי שנתן לו הרב מזונות בריות בשביל שיש תרומה הרבה להכיס לו משום שיש מלוה בתרומה ומשום הכי מהדרי ליה ומה אם ירצה שלא לזונו וקאמר להו ר״מ השבתוני על המזונות מה תשיבוני על התרומה שאפילו לא ירצה הרב לזונו יש מובה דמכל מקום מוצא העבד לקנות תרומה בזול יותר מן החולין וגם חולקין לו על הגורן לר״י דאמר (כתובות דף כח:) חולקין תרומה לעבד אע״פ שאין רבו עמו : **וכי** תימא לי בעי זריק ליה גיטא מתרומה וי״ל דקסבר דלא חשיב לה מובה מה שמקבלו זה כיון דאפילו אם לא יקבלנו יכול רבו לפוסלו מתרומה בענין אחר לי׳ כמי שקבל הרבע זוז משראל ופסל ליה מתרומה ועדיין הוא עבד : **שביק** ליה ועריק ואזיל לעלמא · משמע דלי׳ עריק אוכל בתרומה וא״ת *ליתוס שמא מכרו לישראל ומיתסר בתרומה וי״ל דלא שכיח שיקנהו ישראל מאחר שברח

ומה

*) [וע׳ תוס׳ ב״ק פז: ד״ה בעבד]

לוה ואוכל להעדפה, ולימא ליה הקדש: עד השתא סגי לך בלא העדפה הקדש גופיה ניחא לי׳ כי היכי דלשבח עבדיה; ״עושה ופורע״ קמא קמא קדיש ליה: ״בפרות פחות משוה פרוטה הכי נמי מסתברא דאמר רב המקדישו ידי עבדו אותו העבד עושה ואוכל דאי לא עבדא מאן פלח ליה״ אי אמרת בשלמא הך במעלה, ״אינו יכול״ והא בשאינו מעלה שפיר אלא אי אמרת הך בשאינו מעלה ״ויכול״, ״דאי לא עבדא מאן פלח ליה״ מאן דבעי ניפלחיה! אלא לאו ש״מ אינו יכול שמע מינה ת״ש דאמר ר׳ יוחנן הקוטע יד עבדו של חבירו נותן שבתו ורפואתו לרבו ואותו העבד ניזון מן הצדקה ש״מ יכול הרב לומר לעבד ״עשה עמי ואיני זנך״ הבא במא ״עסק״ במעלה לו מזונות, אי הכי אמאי ניזון מן הצדקה? להעדפה, אי הכי ״ניזון״ מתפרנס מיבעי ליה? אלא לאו ש״מ יכול ש״מ. אמר מר ״נותן שבתו ורפואתו לרבו״, שבתו, פשיטא ״רפואתו״ איצטריכא ליה, רפואתו דידיה היא דבעי איתסויי ביה? לא צריכא דאמדוה לחמשא יומי ועבדו ליה סמא חריפא ואתסי בתלתא יומי, מדו דתימא צערא דידיה הוא קמ״ל. תניא אר״ל אלעזר: אמרנו לו למאיר והלא *זכות הוא לעבד שיוצא מתחת ידי רבו לחירות אמר לו חוב הוא לו שאם היה עבד כהן פוסלו מן התרומה אמרנו לו והלא מה אם ירצה שלא לזונו ושלא לפרנסו רשאי אמר לו ומה *איכו עבד כהן שברח ואשת כהן שמרדה על בעלה הלא אוכלין בתרומה וזה אינו אוכל, אבל אשה הוא לה שכן פסלה המזונות מאי? האמרו ליה ומאי הא מהדר להו? ה״ק להו: ״השבתוני על המזונות מה תשיבוני על התרומה וכי תימרו אי בעי זריק ליה גיטא ופסיל ליה, שביק ליה ועריק ואזיל לעלמא ומה

וסד״ל לצערא לא זכי ליה רחמנא: **קפ״ל** · דבכל שכח הבא לידו זוכה בו רבו כשורו וחמורו : **אמרנו לו למאיר גרסינן** · מפני שחבירו הוא מיט קורהו רבי: **ומה והלא אם ירצה שלא לזונו רשאי** · נמלא שאינו מפסידו בשחרורו כלום : **אבל אשה חוב הוא לה** · רבנן קאמרי לה לעומר בהיהיו ודאי מודינא : **מאי קאמרי ליה ומאי קפסדר לפו** · לעומר תשובה שהשיבם ומה עבד כהן שברח מה תשובה היא למה שאמרו לו על המזונות : **השבתוני על המזונות** · שאינו זו מטלו: **מה תשיבוני על התרומה** · שהרי כל זמן שאחרון הוא אוכל ותרומה בכל מקום בשביל רבו : **וכי תימא** · ודאי קבלת שניה זו אינה חוב דאי בעי מריה זריק ליה גיטא ברשות הרבים בחוך ד׳ אמות : **ופסיל ליה** · שהרי משוחרר הוא,זו אינה ראויה דאיהו שביק ליה מיד ולא ימלא עצמו למקום שיוכל לפוסלו בזריקת גט: **ואזיל לעלמא** · ואכיל תרומה :

וזה

עה מ״ר פ״ו מכל׳ מרכין הלכה יט :

עו ב נ מ״ר פ״ד מכל׳ מוכל ומזיק כל׳ · כמנ עמין ע מוש״ע ר״ד סימן רסז סמי׳ כא וטוש״ע מ״מ סי׳ הכד סמי׳ נ :

עז ד מ״ר פ״ו מכל׳ הרומות הל׳ ח מ״ר סימן שלא :

תוספות ד״ד

תניא א״ר אלעזר אמרנו לאמיר והלא זכות הוא לעבד לצאת מתחת ידי רבו לחירות ואמר לו חוב הוא לו שאם יהיה עבד כהן פוסלו מן התרומה אמרנו לו מה אם ירצה שלא לזונו רשאי אמר לו ומה אילו עבד כהן שברח ואשת כהן שמרדה על בעלה הלא הן אוכלין בתרומה וזה אינו אוכל אבל אשה חוב הוא לה שכן פוסלה מן המזונות מאי קא״ל ומאי קבהדר להו פי׳ הא אמר חוב הוא לו שאם היה העבד כהן פוסלו מן התרומה וגם נוטלו (ס״אוהמענו לו) מן המזונות וגם הוא חוזר ואמר להן מן התרומה עבר כהן שברח וכו׳ ומהדר הכי קא״ל שאם היה עבד כהן פוסלו מן התרומה פי׳ אע״פ שזכות הוא לו שיצא לחירות ס״ם יש בו צד חובה לענין הרומה וכיון שיש בו צד חובה אין חבין לו לאדם אלא בפני אמרנו לו הא הוא והלא אם ירצה וכו׳ פי׳ יכול לטונעו מסנו מזונות בין חולין ובין הרומה א״כ נמצא שהשליח הזה שום חובה אינו עושה לו אבר להן השבתוני על המזונות מה תשיבוני על התרומה פי׳ במזונותיו יכול לטונעו בין מהולין בין מתרומה אבל מתרומה בעלמא לא מצי מנע ליה והשליח הזה פוסלו אפי׳ מתרומה בעלמא א״כ נמצא שחוב הוא לו כ״ת זריק ליה גיטא ופסיל ליה פי׳ והרי נמצא שבלא השליח נמי יכול לפוסלו מתרומה בעלמא שביק ליה ועריק ואזיל לעלמא ומה אילו עבר כהן שברח ואשת כהן שמרדה על בעלה הלא אין אוכלין וזה שהשליח קיבל לו ניסו אינו אוכל פי׳ לא מצי למפסליה בגיטא דעריק ואזיל לעלמא אבל ע״י שליח מצי למפסליה בכל היכא דאיתיה דמשמע דמטי גיטא ליידיה דשליח וכה לו ויצא ב״ח ומכאן מוכיח דבהגעת הגט ליד השליח אע״פ שלא הגיע ליד העבד הרי משוחרר שאם צריך שיגיע ליד העבד שביק ליה נמי ועריק אלא ודאי ע״י זכות השליח יכול לשחרר בכל מקום שהוא אע״פ שלא יגיע לידו שפיר

נוסחא בירור: אם איתרע בהדא כחוב אז לבות (נ״מ אם אחרי מתן שכר שחבור לעשיה יבול הוא לחבור מן-אין חבין לו לאדם אלא הבנים)

הגהות הב״ח (ה) חוס׳ ד״ה רפואתו כו׳ המובל בעבד כו׳ :

גליון הש״ס תוד״ה שביק ליה וכו׳ ליתוס שמא מכרו · ע׳ בסל״ן קידושין פ״ב דף רכה ע״ח ·

שיך נפ״ח ושוב אסור לו אלא לוה תחילה ואוכל ושוה פחות פחות משוה פרוטה ופורע כדמפרש לקמיה וקס״ד בשאין מעלה לו מזונות וקאמר דיכול להקדיש אלמא יכול לומר לו עשה עמי ואיני זך: **נוסח ופוכל מזונות ופורע** · לא יעשה תחלה דפרוטה קמ״ת קדשה לה

**** דבלבה** ② **ל רב** דהקדש אינו חל אא״כ לדיל בהלבה ① דחל הקדש

*** ובכל צאת חל הקדש**

*** ולא לדב**

[תוספתא פ״ח]

[כ״מ יט:]

(ה) חוס׳ ד״ה רפואתו כו׳ המובל בעבד כו׳ :

*** איכו עבד כהן שברח** · דבר הוא דאיכו עבד כהן שברח ואשת כהן שמרדה על בעלה הלא אין אוכלין בתרומה ומפסידה מן המזונות מאי קא״ל ומאי קבהדר להו פי׳ הא אמר חוב הוא לו שאם היה העבד כהן פוסלו מן התרומה וגם נוטלו מן המזונות וגם הוא חוזר ואמר להן מן התרומה עבר כהן שברח וכו׳ ומהדר הכי קא״ל שאם היה עבד כהן פוסלו מן התרומה פי׳ אע״פ שזכות הוא לו שיצא לחירות ס״ם יש בו צד חובה לענין הרומה וכיון שיש בו צד חובה אין חבין לו לאדם אלא בפני אמרנו לו הא הוא והלא אם ירצה וכו׳ פי׳ יכול לטונעו מסנו מזונות בין חולין ובין הרומה א״כ נמצא שהשליח הזה שום חובה אינו עושה לו אבר להן השבתוני על המזונות מה תשיבוני על התרומה פי׳ במזונותיו יכול לטונעו בין מהולין בין מתרומה אבל מתרומה בעלמא לא מצי מנע ליה והשליח הזה פוסלו אפי׳ מתרומה בעלמא א״כ נמצא שבלא השליח נמי יכול לפוסלו מתרומה בעלמא שביק ליה ועריק ואזיל לעלמא ומה אילו עבר כהן שברח ואשת כהן שמרדה על בעלה הלא אין אוכלין וזה שהשליח קיבל לו ניסו אינו אוכל פי׳ לא מצי למפסליה בגיטא דעריק ואזיל לעלמא אבל ע״י שליח מצי למפסליה בכל היכא דאיתיה דמשמע דמטי גיטא ליידיה דשליח וכה לו ויצא ב״ח ומכאן מוכיח דבהגעת הגט ליד השליח אע״פ שלא הגיע ליד העבד הרי משוחרר שאם צריך שיגיע ליד העבד שביק ליה נמי ועריק אלא ודאי ע״י זכות השליח יכול לשחרר בכל מקום שהוא אע״פ שלא יגיע לידו שפיר